

LAKIALOITE 69/2001 vp

Laki työsopimuslain 7 luvun 10 §:n ja 12 luvun 2 §:n sekä rikoslain 47 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Suomalaisessa työelämässä ovat luottamusmiehet ja luottamusvaltuutetut työpaikalla keskeisessä asemassa. Heidän toimintansa kautta realisoituvat yksittäiselle työntekijälle työehtosopimuksen ja työsopimuksen mukaiset työehdot silloinkin, kun työnantaja ei niitä haluaisi toteuttaa. Toimiminen työntekijöiden edustajana vaatii toisaalta sitä, että luottamusmiehet on lain nojalla turvattu työnantajien mahdollisten rankaisutoimenpiteiden varalta.

Vastikään voimaan tullut työsopimuslaki (55/2001) parantaa luottamusmiesten ja luottamusvaltuutettujen oikeusturvaa, mutta laissa ei kuitenkaan ole otettu riittävästi huomioon työnantajan mahdollisuutta irtisanomisen kaltaisiin muihin rankaisutoimenpiteisiin. Tästä syystä lain pikainen korjaaminen on tarpeen. Samoin laittoman irtisanomisen tapahtuessa luottamusmiehen ja luottamusvaltuutetun saamaa korvausta ei voida pitää riittävänä. Varsinaisena kömmähdyksenä on pidettävä sitä, että luottamusmiesten ja luottamusvaltuutettujen varamiehet eivät nauti samanlaista oikeusturvaa, vaikka

he käytännössä joutuvat toimimaan vastaavissa tilanteissa kuin varsinaiset luottamusmiehet ja luottamusvaltuutetut. Myös kansainväliset sopimukset velvoittavat turvaamaan työntekijöiden aseman tehokkaasti.

Käytännössä luottamusmiesten ja luottamusvaltuutettujen laittomien irtisanomisten estäminen edellyttää myös riittäviä rangaistuksia tällaisten laittomien toimenpiteiden suorittajille. Sakkorangaistusta ei voida pitää riittävänä enimmäisrangaistuksena, koska se käytännön työelämässä kiertyy tavalla tai toisella maksettavaksi työnantajana toimivan yrityksen varoista, eikä kohdistu itse toimenpiteen suorittajaan. Yleisen lainkunnioituksen vuoksi räikeissä luottamushenkilöiden irtisanomistapauksissa tulisi voida tuomita myös tekoon syylliset vapausrangaistukseen. Tämän mahdollistavat muutokset on tarpeen tehdä rikoslain (39/1889) 47 lukuun.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työsopimuslain 7 luvun 10 §:n ja 12 luvun 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä tammikuuta 2001 annetun työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 10 §:n 1 momentti ja 12 luvun 2 §:n 1 momentti sekä
lisätään 7 luvun 10 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

7 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

10 §

Luottamusmiehen ja luottamusvaltuutetun ja heidän varamiehensä irtisanomissuoja

Työnantaja saa irtisanoa, lomauttaa, osaaikaistaa tai siirtää työstä toiseen työehtosopimuksen perusteella valitun luottamusmiehen ja 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetun luottamusvaltuutetun tai heidän varamiehensä vain, jos niiden työntekijöiden enemmistö, joita luottamusmies tai luottamusvaltuutettu tai heidän varamiehensä edustavat, antaa siihen suostumuksensa. Sama koskee luottamusmiehen ja luottamusvaltuutetun ja heidän varamiehensä työsopimuksen purkamista.

Tässä pykälässä tarkoitettu erityinen irtisanomissuoja alkaa siitä, kun työntekijä on ehdokkaana luottamustoimeen ja jatkuu luottamustoimen päätyttyä yhden vuoden.

12 luku

Vahingonkorvausvelvollisuus

2 §

Korvaus työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä

Työnantaja, joka on tässä laissa säädettyjen perusteiden vastaisesti päättänyt työsopimuksen, on määrättävä maksamaan korvausta työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä. Jos työntekijä on purkanut työsopimuksen 8 luvun 1 §:ssä säädetyllä perusteella, joka on johtunut työnantajan tahallisuudesta tai huolimattomasta menettelystä, työnantaja on määrättävä maksamaan korvausta työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä. Yksinomaaisena korvauksena on suoritettava vähintään kolmen ja enintään 24 kuukauden palkka. Työehtosopimuksen perusteella valitulle luottamusmiehelle ja jäljempänä 13 luvun 3 §:ssä tarkoitetulle valtuutetulle sekä heidän varamiehilleen suoritettavan korvauksen vähimmäismäärä on kuitenkin 12 kuukauden ja enimmäismäärä 48 kuukauden palkka.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

2.

Laki

rikoslain 47 luvun 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 47 luvun 4 § ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 72/2001, seuraavasti:

47 luku

5 §

Työrikoksista

Työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaaminen

4 §

Työntekijöiden edustajan oikeuksien loukkaaminen

Työnantaja tai tämän edustaja, joka ilman laissa säädettyä tai työehto- tai virkaehtosopimuksessa määrättyä perustetta irtisanoo, muuten erottaa tai lomauttaa luottamusmiehen, työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettua luottamusvaltuutettua tai näiden varamiehen, työsuojeluvaltuutettua tai henkilöstön edustuksesta yrityksen hallinnossa annetussa laissa (725/1990) tai yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) 5 §:ssä tarkoitettua edustajan tai muuttaa hänen työsuhteensa osa-aikaiseksi taikka siirtää hänet työstä toiseen tai muuten yksipuolisesti muuttaa hänen työsuhteensa ehtoja, on tuomittava, jollei teko ole työsyRJintänä rangaistava, *työntekijöiden edustajan oikeuksien loukkaamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Työnantaja tai tämän edustaja taikka työntekijä, joka estää sen, että

1) työntekijä perustaa luvallisen ammatillisen tai poliittisen yhdistyksen tai käyttää oikeuttaan liittyä tai kuulua sellaiseen tai toimia siinä taikka

2) työntekijät tai heidän ammattijärjestönsä asettavat tai valitsevat työpaikalle luottamusmiehen, luottamusvaltuutettua, työsuojeluvaltuutettua tai henkilöstön edustajan konserniyhteistyössä,

on tuomittava *työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2001

Mikko Kuoppa /vas